

Twitter

Stadsredactie op twitter. Volg ons!

http://twitter.com/ED_Eindhoven

BRABANTSE KLOOSTERVERHALEN

Een overste vertelt over zijn innerlijke tweestrijd: opkomen voor slachtoffers of plegers van seksueel misbruik?

'Het gaat tegen mijn roeping in'

Voor broeder Jan van der Steen uit Eindhoven is het telkens weer een klap als een medebroeder postuum wordt beschuldigd van seksueel misbruik.

Het vreet aan hem. Zijn gevoel zegt hem dat hij de slachtoffers moet bijstaan, maar er wordt van hem gevraagd dat hij het opneemt voor de daders. „Dat gaat in tegen mijn natuur, tegen mijn roeping”, zegt broeder Jan van der Steen, overste van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes, ook bekend als de Broeders van Dongen.

De congregatie is – zoals zoveel kloosterordes die werkten met kinderen en adolescenten – niet gespaard gebleven in de storm van misbruikschandalen. Hoeveel mensen zich bij het kerkelijk meldpunt voor seksueel misbruik binnen de RKK hebben gemeld, wil Van der Steen niet kwijt. Wel dat het telkens weer een klap is als een medebroeder postuum met de vinger wordt nagewezen. Als overste van de congregatie wordt van hem verwacht dat hij het verweerschrift schrijft. Zij die nog in leven zijn, moeten hun eigen verdediging voeren. De Eindhovenenaar zit tijdens de hoorzitting

die volgt 'aan de andere kant'; hij is de tegenpartij. En dat is moeilijk. Zeker als hij de pleger en/of het slachtoffer kende.

In een korte maar indringende documentaire van Anne-Marie Holthausen uit Biest-Houtakker vertelt de broeder openhartig over zijn innerlijke tweestrijd. Het interview maakt deel uit van 'Brabantse Klooster verhalen', zeventien filmpjes over de 'schoonheid en pijn' van het kloosterleven.

Van der Steen is de enige die ingaat op het seksueel misbruik. Jarenlang werkte hij met jongeren, onder meer in Vessum en in observatieoord Beukenrode bij Utrecht, waar jongens van twaalf tot achttien jaar oud verbleven, bijvoorbeeld omdat ze in aanraking met justitie waren gekomen. la, er heeft zich ook iemand gemeld uit zijn tijd. Het werd een pijnlijke confrontatie. „Hij zei: je wist het. Eigenlijk kreeg ik het ver-

wijt dat ik loog.

Broeder Jan van der Steen.

Het heeft me dichter tot de slachtoffers gebracht, ik kan nu beter begrijpen wat zij hebben doorgemaakt. Ze werden destijds ook niet geloofd.”

Sterker nog, ze kregen thuis een draai om de oren als ze vertelden dat een geestelijke – die destijds hoog in aanzien stond – zijn handen niet kon thuishouden. Als ook de pleger een bekende is van Van der Steen, maakt dat het nog moeilijker. „Het zijn soms broeders met wie ik jarenlang heb samengeleefd”, zegt de overste die tegenwoordig samen met 21 andere broeders van zijn congregatie in het Broedershuis in het Glorieuxpark in Eindhoven woont.

„Er hangt tegenwoordig een sfeer van: ach, iedereen wist toch wat er speelde. Maar voor mij

Chris Anne Cortooms.
foto Ton van de Meulenhof

foto Jurriaan Balke

is het keer op keer een verrassing.” Documentairemaakster Holthausen was er veel aan gelegen die kant van het verhaal te belichten.

„Als overste moet hij jaartallen wel kloppen en of het misbruik wel echt plaats kan hebben gevonden. Terwijl zijn gevoel misschien wat anders zegt. We hebben daar lange, soms ook emotionele gesprekken over gehad en voor broeder Jan was het soms erg zwaar. Dit staat wat mij betreft los van de eigenlijke misbruik. Dat was fout. Daar is iedereen het over eens.

Maar de broeder heeft een eigen verantwoordelijkheid die hij niet uit de weg gaat. Het gaat om een stukje begrip.” De documentaire over Van der Steen is vorige week voor het eerst vertoond tijdens de Konferentie van Nederlandse Religieuzen. De reacties waren heel positief, zegt Van der Steen. „Voor nogal wat aanwezigen was het heel herkenbaar.”

De trailer van 'Brabantse Klooster verhalen' staat op edtv.nl

Over zuinigheid met fruit, en een 'roepingenboer' in Gemert

Chris Anne Cortooms (26) uit Lierop is de enige filmmaker in de regio die meewerkte aan 'Brabantse Klooster verhalen'. Ze maakte portretten van zuster Angeluccia Vos (76) en Frans Wijnen (70).

Angeluccia Vos, die in het Clarissenklooster in Eindhoven woonde, vertelt hoe zuinig de Clarissen omgingen met groenten en fruit. Frans Wijnen, die praat over zijn tijd in Kasteel Gemert, legt uit wat een roepingenboer is. Cortooms koos bewust voor lichte onderwerpen. „Je kunt een onderwerp als misbruik niet negeren, maar er is zoveel meer over het kloosterleven te vertellen. Als beginnend documentairemaker vond ik een onderwerp als misbruik te zwaar.”

„De openheid van zuster Vos en pater Wijnen is me het meest bijgebleven. Ze vonden het leuk om her-

inneringen op te halen.” Geen vreemde situaties als de camera uiteindelijk echt ging draaien? „Nee. We vroeger de zuster of ze even ergens anders wilde gaan zitten en ondertussen verbouwen we haar hele kamer. Het klokje moest weg vanwege het getik, de spulletjes op de kast werden verzet. Ze zal best geschrokken zijn toen ze weer binnenkwam, maar ze liet het niet merken.”

Cortooms is het meest tevreden over haar portret van pater Wijnen. „Voor die film ben ik ook in een klas in Lierop geweest. Ik laat de kinderen zelfs de vragen stellen.”

Volgens haar is de film ook voor jongeren interessant. „Ik vind het ook leuk om verhalen van vroeger te horen. Als mijn oma vertelt, hang ik aan haar lippen. Een persoonlijk verhaal is altijd leuker dan een boek of artikel.”

Brabantse Klooster verhalen

- De film 'Brabantse Klooster verhalen, over schoonheid en pijn in het kloosterleven' gaat op zondag 20 november in Goirle in première.
- De film bestaat uit 17 portretten van kloosterlingen.
- De films zijn gemaakt door 8 beginnende filmmakers: Andries van den Boom, Riet van de Camp, Chris Anne Cortooms, Anne-Marie Holthausen, Sebastiaan Lamberts, Anita Neeffjes, Anne Neijns en Anne Pilen.
- De kloosterlingen komen uit Eindhoven, Someren, Gemert, Asten, Oirschot, Breda, Tilburg, Berkel-Enschot en Oosterhout.
- De film is een project van de stichting Verhalis in Tilburg, die verhalen verfilmt om ze voor volgende generaties veilig te stellen.
- Kaarten voor de voorstelling op 20 november om 15.45 uur kosten €5, te reserveren bij Verhalis, 013-5820646 of info@verhalis.nl.
- De trailer van de film is al te zien op edtv.nl.